

5.9.2016

ועדה מיוחדת לפי תקנה 25 לתקנות בריאות העם(עוסקים בסיעוד בבתי חולים), התשמ"ט-1988
ותקנות 15 ו-16 לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות) התשמ"א-1981

לכבוד
המנהל הכללי
משרד הבריאות
כבוד המנהל הכללי

דין וחשבון לפי תקנה 16 לתקנות בריאות העם(צוות סיעודי במרפאות) התשמ"א-1981

בעניין:

עו"ד שרה שר לב באמצעות עו"ד יונתן ברג, יחידת הדין המשמעת' לשכת היועצת
המשפטית, משרד הבריאות ירושלים.

הקובל

נגד

מרינה פרנקלך, אחות מעשית,
באמצעות ב"כ עו"ד עוז דקל.

הנקבלת

1. הקובלנה:

ביום 2.8.2015 הגישה עו"ד שרה שר-לב התובעת הראשית ביחידת הדין המשמעת' במשרד
הבריאות (להלן: "הקובלת"), קובלנה למנהל הכללי של משרד הבריאות נגד אחות מעשית
מרינה פרנקלך, (להלן: "הנקבלת"), על כי הורשעה בעבירה שיש עימה קלון, וגילתה

התנהגות שאינה הולמת במילוי תפקידה, עבירה ע"פ סעיף 15 (1) ו- (4) לתקנות בריאות העם (להלן: "התקנות").

2. הוועדה:

המנהל הכללי של משרד הבריאות מינה את החתומים מטה להיות חברי הוועדה שתדון בקובלנה הנ"ל. (להלן: "הקובלנה").

3. האירועים שברקע הקובלנה:

נגד הנקבלת הוגש כתב אישום בבית-המשפט השלום ברחובות, ת.פ/14-08-18417 בתקיפה סתם, עבירה לפי סעי' 379 לחוק העונשין. לפי העובדות שבכתב האישום, הנקבלת ביום 6.6.2013 בסמוך לשעה 18.00 בערב ניגשה למיטתה של החולה, אשר שהתה במחלקה. אותה עת הייתה החולה מונשמת וידיה קשורות למיטה. הנקבלת התקרבה אל החולה והכתה אותה בידה בחוזקה. בזמן הרלוונטי לכתב האישום הנקבלת הייתה מועסקת כאחות מעשית בבית החולים קפלן ברחובות (להלן: "בית החולים").

4. ההליך לפני הוועדה:

בפתח הדיו הנקבלת הודתה בכתב הקובלנה.

החלטה:

לאור הודאת הנקבלת בכתב הקובלנה, הוועדה הרשיעה את הנקבלת בעובדות ובעבירות שבכתב הקובלנה.

טיעוני הצדדים לעניין אמצעי המשמעת:

בכ' הקובל:

בכ' הקובל הפנתה את הוועדה לעש"מ 5282/98 מ.י. נ. תמר כתב וזאת לעניין השוני בין הדין המשמעתי לבין הדין הפלילי בהקשר לעונשים שיש לנקוט. במקרה שלפנינו מדובר בחולה מונשמת וקשורה בידיה שאין לה כוח להתנגד ויכולת להביע את רצונה. הנקבלת

ניגשה לחולה והכתה אותה בידה בחוזקה. בהתנהגותה פגעה הנקבלת בקוד האתי של האחים והאחיות, בכבוד האדם וחירותו ובאימון הציבור. אנו רואים את המעשה בחומרה רבה וכדבר שלא יעשה. בכ' הקובל הפנה את הוועדה לפסה"ד אדגר סבין ע.א. 50/91 לעניין השיקולים שיש לשקול בעת הטלת אמצעי המשמעת, כמו האינטרס בהרתעה כללית, שמירת כבוד המקצוע ואימון הציבור במקצוע הרפואה. המסר לכל האחים והאחיות בישראל, ולכלל הציבור, שהמעשה הזה הוא מעשה פסול, מעשה שלא יעשה, ואנו נוקטים עמדה מחמירה. בכ' הקובל הפנה את הוועדה להחלטה 24/14 בעניינה של אחות אשתי ראנייה שקללה מטופל. בסוף ההליך, בערעור, נפסקו לאחות שני חודשי התלייה. וגם למקרה של אח, נפה דניאל, שסטר על לחיו של דייר בבית אבות. בסוף ההליך, בערעור, נפסקו לאח חמישה חודשי התלייה. וגם למקרה של אחות, אירנה חיימוב שנדונה על התעללות חמורה בחולה. בסוף ההליך, בערעור, רישונה בוטל.

בכ' הקובל ביקש להטיל על הנקבלת התליית רישיון למשך שנה עד ארבע שנים.

טיעוני בכ' הנקבלת:

המקרה עליו דנים התרחש ביוני 2013, לפני שלוש שנים. מאז ועד היום הנקבלת נשארה בתפקידה, והמשיכה לעבוד. היא לא הושעתה מעבודתה. בפסה"ד מדובר על "תקיפה סתם". חשוב להבין את קונספט האירוע. הנקבלת ניגשה לאותה חולה על מנת להתיר אותה מקשריה בשביל לעבור איזה שהוא טיפול רפואי. כחלק מאותה התרה, ידה של החולה התרוממה ובתגובה היא הורידה את ידה למטה. זו התקיפה עליה אנו מדברים. מעבר לנסיבות האירוע, יש לשקול גם את עברה הקודם של הנקבלת, את נסיבות חייה האישיים וגם את תוצאות אותו המקרה. ביהמ"ש לא השית על הנקבלת רכיב של פיצוי מפאת רף העבירה הנמוך. הנקבלת ישר הודתה במעשה, והביעה התנצלות כנה על המקרה, וגם גזה"ד אינו חמור. השופט בחר שלא להטיל עליה קלון במסגרת אותו גזה"ד על אף הנסיבות ועל אף העבירה ועל אף המקרה. במסגרת ועדת הבדיקה של אותו מקרה, לא מצאו לנכון להשעות אותה, אלא להיפך, נתנו לה לחזור לעבודה, לאותה מחלקה. כאן התערבה הנקבלת ואמרה כי לא הוחזרה לאותה מחלקה. בכ' הנקבלת תיקן שהיא הועברה למחלקת רזרבות. (פרוטוקול בעמ' 9-10). לנקבלת אין עבר משמעותי. היא עובדת כבר 25 שנים. לנקבלת משפחה בת ארבעה נפשות, שכולם נתמכים על ידה. היא מפרנסת יחידה, עיקרית. התליית רישונה תגרום לפיטוריה, ותהווה "התאבדות כלכלית למשפחה ולתלויים בה". בפסק הדין שהגיש בכ' הקובל, פסקו שם עשרה חודשי התלייה בגין חבלה חמורה, המקרה שלפנינו נמוך משמעותית מאותו מקרה.

בעקבות חלוף הזמן מיום האירוע, כשלא נוצר פה איזה שהוא נזק, מבקש בכל הנקבלת להסתפק בנזיפה או לכל היותר התלייה של מספר חודשים בודדים.

דברי הנקבלת:

סליחה. אני עובדת במקצוע יותר מ 30 שנה. זה המקצוע היחיד שלי. למדתי בבית-ספר לסיעוד ברוסיה ובבית-ספר לאחיות. אני עובדת בבית-ח"ח קפלן 20 שנה. אני עובדת בכל המחלקות וגם במחלקות קשות עם טיפול נמרץ. אני בחיים שלי לא נגעתי בחולה בצורה אגרסיבית. במקרה הזה, החולה הייתה מאוד אגרסיבית, חולה דמנטית מונשמת. לא יודעת מה הייתה הסיבה, היא כאילו הרימה יד, וכמעט נתנה לי מכה בפנים, ואני הדפתי את היד שלה על המיטה וקשרתי בחזרה את התלונה הגישה אחות של השכן בחדר. עשיתי טעות.

5. דיון והמלצה:

בכל הקובל מבקש, על פי כתב הקובלנה, להרשיע את הנקבלת בשני סעיפי עבירה "בתקנות בריאות העם": האחת על פי סעי' 15 (1) – "התנהג בדרך שאינה הולמת את מקצוע הסיעוד". והשנייה על פי סעי' 15 (4) – "הורשע בעבירה שיש עמה קלון או שיש בה כדי להראות שהוא חסר אחריות הדרושה לעסוק בסיעוד".

אשר לסעי' 15(1) – אין מחלוקת כי התנהגותה של הנקבלת, על פי המתואר בכתב הקובלנה, הנסמך על התיאור שבכתב האישום – "הכאת חולה, בחוזקה, מונשמת וידיה קשורות למיטה" – מהווה התנהגות "בדרך שאינה הולמת את מקצוע הסיעוד".

אשר לסעי' 15(4) – סעי' זה דן בשתיים: ברישא של הסעי' – "הורשע בעבירה שיש עמה קלון" או (הדגשה לא במקור, י.ח.) בסיפא של הסעי' – "שיש בה כדי להראות שהוא חסר אחריות הדרושה לעסוק בסיעוד". מכאן שלא מדובר גם "בעבירה שיש בה קלון" וגם "בעבירה שיש בה להראות".... וגו'. ולכן אמור מעתה או זה או זה. מכאן שהאמור בסעי' 4 בכתב הקבלנה – "עולה כי הנקבלת הורשעה בעבירה שיש בה קלון ושיש (הדגשה לא במקור, י.ח.) בה להראות שהיא חסרה את האחריות הדרושה" – אינם יכולים להידרש בכפיפה אחת.

אשר "להרשעה בעבירה שיש עמה קלון":

בכ' הקובל בסיכומיו לא טען לעניין חלות קלון בעבירה בה הורשעה הנקבלת. לעומתו בכ' הנקבלת טען כי ביהמ"ש קמא, בגזה"ד, בחר שלא הטיל על הנקבלת, קלון.

בבג"צ 11243/02 בעניין פייגלין ואח' נ.י"ר ועדת הבחירות ואח' נקבע כי: עבירה שיש עמה קלון היא עבירה שדבק במבצעה פגם מוסרי חמור, כאשר על טיבו של הפגם יש לעמוד בכל מקרה על פי הקשרם של דברים ושל מעשים".

בעש"מ 4/81 שלמה אוהיון נ. מדינת ישראל, פד"י ל"ה(4) נפסק כדלקמן:

"הקלון אינו נמדד. כמובן, לפי עצם מהותו, עפ"י אמות מידה משפטיות, כי מדובר במונח השאוב מתחום המוסר, אשר אומץ לתוך מערכת הנורמות המשפטיות. ביהמ"ש או ביה"ד הם הקובעים אם דבק במעשה או במחדל פגם או פסול מוסרי, העולה כדי קלון, ואשר לו צריכה להיות השלכה על המסקנות המשמעתיות, אותן מסיקים כלפי מי שמשמש במשרה אשר אליו חלה הוראת החוק הספציפית המכוונת את הדין המשמעתי"

בבג"צ 178/81 חלד מחמוד נ. ווג'יה עבדל רחמן ואח' פד"י ל"ו(1) נפסק כדלקמן:

הקביעה כי בעבירה מסוימת יש או אין קלון נעשית עפ"י נסיבותיו של המקרה הפרטני הנדון לפני ביהמ"ש. על ביהמ"ש לבחון כל מקרה ומקרה, על פי נסיבותיו אם העבירה שנעברה נגועה בקלון. ביהמ"ש יעשה כן עפ"י נורמות שתהלומנה רמה נאותה של התנהגות מוסרית ואזרחית, ועם זאת תוך ראיית הדברים בעיני המציאות ועפ"י הנסיבות המיוחדות של המקרה".

ביהמ"ש קמא לא התבקש ע"י מי מהצדדים לקבוע אם בעבירה בה הרשיע, שם, את הנאשמת, יש קלון אם לאו. ואילו הוועדה נדרשת לדון, על פי סעי' 15(4) ל"תקנות" אם יש בעבירה בה הורשעה הנקבלת, כאמור בכתב האישום - קלון.

בגזה"ד אומרת כבוד השופטת: "על אף שמדובר באלימות שהופנתה כלפי חולה, מונשם וחסר ישע, בבית-חולים, מעשה שיש לראות בו כיעור רב ופסול רב"

הוועדה קובעת כי בנסיבות בהן ביצעה הנקבלת את עבירת התקיפה, כמתואר בכתב האישום, "הכאת חולה בידה בחוזקה עת הייתה החולה מונשמת וידיה קשורות למיטתה" ולאור קביעת השופטת כאמור לעיל - דבק במעשיה פגם מוסרי חמור ויש קלון בעבירה בה הורשעה.

לעניין אמצעי המשמעת:

בע"א 10979/04 דר' ליביו נ. שר הבריאות אומרת כבוד השופטת א.חיות כדלקמן: "השיקול המרכזי בהליכים משמעתיים הינו השיקול של ההגנה על האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו וכבודו של מקצוע הרפואה ועל אימון הציבור ברופאים. לפיכך נפסק כי בהליכים ממין זה השיקול מרכזי שעל הגורם המחליט לשוות לנגד עיניו הוא אינטרס הציבור, ואילו השיקולים הספציפיים הנוגעים לעבריו המשמעת העומד בפניו הם עניין משני שיש לשקלו אם בכלל".

הוועדה רואה בחומרה את התנהגותה של הנקבלת, התנהגות בדרך שאינה הולמת את מקצוע הסייעוד, פוגעת בתדמיתו ובכבודו של מקצוע הסייעוד, המתאפיין במהותו ובאופיו בהומניות ובחמלה כלפי המטופלים, ובאימון הציבור בנמנים עליו. למותר לציין כי הרמת יד על מטופל, חסר ישע, היא תופעה פסולה מעיקרה ואין לה מקום במערכת הבריאות ובחברה בכלל.

הוועדה שקלה לחומרה, מחד את הרשעתה של הנקבלת בעבירה שיש עמה קלון, ובהתנהגות שאינה הולמת, את התנהגותה וחומרת מעשיה, בחולה חסרת ישע, ואת הצורך להטיל עונשים מרתיעים, ולקבוע נורמות התנהגות ראויות למגזר זה. מאידך לקחה הוועדה בחשבון לקולה את מצבה הסוציו אקונומי, והפגיעה הכלכלית הצפויה בהיותה מפרנסת עיקרית למשפחתה. את שנות עבודתה הרבות, וללא עבר משמעותי. את חלוף הזמן מאז ביצוע העבירה - מעל שלוש שנים, ואת העובדה שמאז ביצוע העבירה - ב- יוני 2013 ועד היום, הנקבלת המשיכה בעבודתה בבית"ח ולא הושעתה.

דעת מיעוט:

בדעת מיעוט סוברת חברת הוועדה כי מעשיה של הנקבלת הינם חמורים בעיני יחד עם זאת אין להתעלם מהעובדה שהנקבלת עבדה שלושים שנה קודם ללא כל תלונות של התנהגות

חריגה.אני סומכת על שיקוליו של ביה"ח בו מועסקת הנקבלת, הידוע בגישתו המחמירה בכל הנוגע בהתעמרות בחסרי ישע,שלא מצא לנכון להשעות את הנקבלת מעבודתה או לחילופין להעבירה מתפקידה ,וזאת בנוסף לשלוש שנים שחלפו מאז המקרה,והיא עדיין ממשיכה לעבוד.מעיוני בתיקים קודמים שהובאו לפנינו בהם גם המוסד מצא לנכון להעניש את הנקבלים,אני סבורה שההמלצה שנתנה ע"י הוועדה מחמירה,וממליצה לקבוע אותו לחודש ימים בלבד.

.....
שרה אפרתי,חברה

לאור האמור ובמכלול השיקולים, הוועדה, בדעת רוב, ממליצה בפני המנהל הכללי להתלות את רישיונה של הנקבלת לתקופה של ארבעה חודשים.

.

.....
יגאל חיות,עו"ד
נציג היועמ"ש לממשלה

.....
דר' יפה הארון,יו"ר